

У 1987 році я ненадовго повернувся в місто мого дитинства Енгельс (до революції 1917-го — слобода Покровська, де мешкали переселенці-німці й українці — нащадки ÷умаків, які возили сіль із Заволжжя; до слова, тут народився відомий художник О. Крав÷енко).

А виріс я у військовому місте÷ку авіаторів (у народі казали — «Льотна»), яке розкинулось у заволзькому степу поблизу Енгельса, де служив мій батько. Неподалік від

Ранок на Волзі. 1987 р. Акварель

Старий ÷овен. 1987 р.

Льотної приземлився після історичного польоту в космос Юрій Гагарін, і пошукові групи привезли його в місте÷ко. Ми, школярі, у юрбі солдатів і журналістів намагалися опинитися попереду всіх і першими поба÷ити героя, якого в ото÷енні генералів везли в ÷орній «Победі»...

Місто юності — Саратов — розташоване на правому березі Волги. Тут я нав÷ався в художньому у÷илищі імені Боголюбова. Олексій Боголюбов — онук революціонера Радіщева, випускник Морського кадетського корпусу, художник-

Село Пристанне на Волзі. 1987 р. Акварель

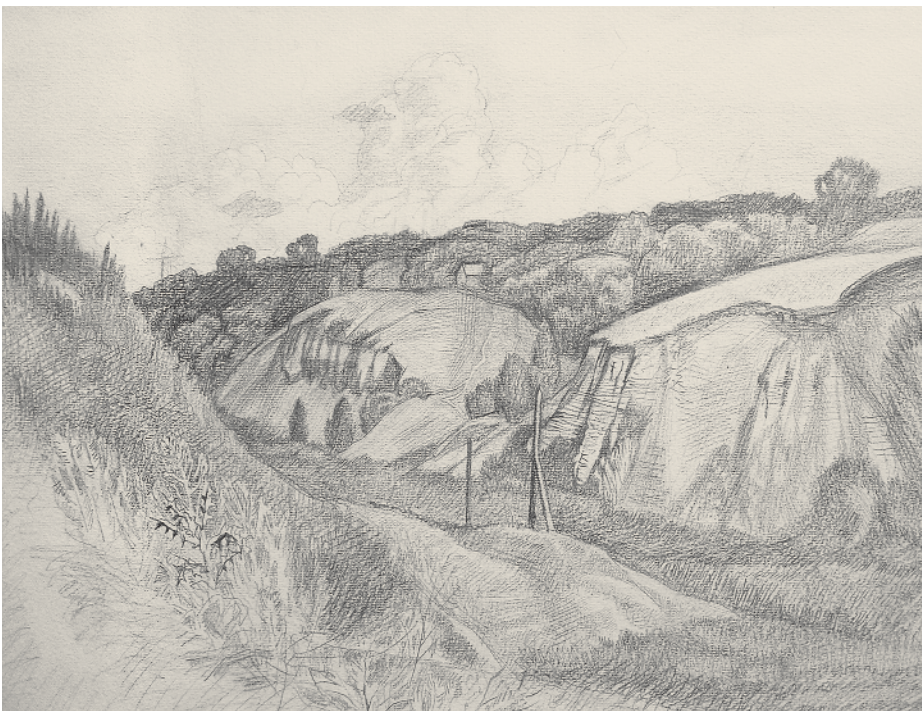
Яр Фрола Мінаєва. Волга. 1987 р.

марініст — був завзятим колекціонером живописних творів. Копія його портрета пензля Рєпіна висіла над сходами нашого у÷илища — невеликого двоповерхового особняка в центрі міста. А оригінал — у Радіщевському художньому музеї, експозиція якого складалася з колекції Боголюбова.

У цьому музеї я вперше побачив оригінал Врубеля, роботи Поленова, Левітана, Нестєрова, прекрасну колекцію «барбізонців», про яку із захопленням згадував Еренбург — великий знавець і шанувальник французького живопису. І, звичайно, роботи митців із творчої спілки «Блакитна троянда», художники, якої були вихідцями з цих місць.

Марево заволзьких степових міражів, теплі сумні провінційні вежори, блакитні

розкидисті осокори на випаленій сонцем траві — усе, що оточувало мене, стало, перетворене силою мистецтва, у роботах Кузнецова, Борисова-Мусатова, Уткіна. Навіть придумана Петровим-Водкіним сферична перспектива перетворилася тут для мене на реальність. Коли стоїш над Волгою на червоній крукій багачі, як обрій прогинається під величезною масою води, — відчуваєш себе центром грандіозної прозорої кулі.

До режі, Саратов — слово сарматське й перекладається як «червона гора».